

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Centvriæ Selectorvm Casvum Conscientiæ. I. II. III.tia

Burghaber, Adam

Fribvrgi Brisgoiæ, 1665

94. Valerianvs Iudex malè facit grauitorque peccat, ex priuata notitia monendo vnam partem ex litigantibus, ex quo capite causam suam firmet, vt Adversario suo præualeat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40942

nem nec decretum suum habeat independenter à libera Torrelli determinatione ad peccatum præuisa, & hanc ille determinationem euitare possit omnibus scil. ad hoc medijs & auxilijs instructus, dum istud conatur, & conando sperat salutem (quæ nulli factori legis denegatur) minimè profectò vel reuelationem vel decretum diuinum facere laborat cassum, sed eò solùm collimat, ne in DEO decretum vel reuelatio talis fuerit.

XCIV. *Valerianus Iudex ex partibus litigantibus coram se advertit, alteram earum minus bene causam suam urgere, & omittit id, quo adducto, certò vinceret; monet ergo Aduocatum illius, vnde robor causa sua addat, eidemq; parti inde rem, de qua lis erat, latam sententiã adiudicat. Queritur. Vtrum bene fecerit?*

Videtur omnino bene fecisse, imò & debuisse. Ita P. Dicastillo *de Iust. L. 2. Tr. 1. D. 5. n. 285.* Pelliccionius & nonnulli apud *Diamam P. 9. Tr. 9. Resol. 41.* qui hanc sententiam censet probabilissimam. Ratio ex longo discursu est vnica ista, quod Iudex ex officio suo non solùm teneatur omnibus modis inquirere veritatem, sed etiam curare, vt falsitas detegatur. Consentit eousque *Baldellus L. 4. Theolog. Moral. D. 16. in fine*, vt putet, Iudicem non quidem teneri, attamen ex charitate posse aliquid subinde suggerere vni ex partibus ad causam huius roborandam.

Resp.

Resp. Probabilius esse, Valerianum malè fecisse, grauiusque peccasse ex priuatâ notitia monendo vnâ ex partibus litigantibus, ex quo capite causam suam firmet, vt Adversario suo præualeat. Ita Vasquez 1. 2. D. 64. c. 2. n. 6. Sanchez L. 1. in Decal. c. 9. n. 48. Palao Tom. 1. Tr. 1. D. 2. pun. 10. n. 9. & videntur supponere comunitè alij. Probatur 1. Quia Iudex in ferenda sententiâ inter partes sustinet personam publicam comunitatis, & sic publicâ scientiâ vti debet, vt docet S. Thom. 2. 2. quest. 67. art. 2. Ergo non potest vti notitiâ, priuatâ, & ex hac suggerere vni parti maiora fundamenta causæ suæ. 2. Quia Iudex ex proprio officio suo solùm habet, vt iudicet ex allegatis, & probatis, nec tenetur pro aliquo gerere se, vt advocatum, & constituere vt partem contra alium; imò absolutè neque potest, quatenus Iudex, cum quâ talis exhibere se debeat æqualiter ad vtramque partem, vt bene notat Vasquez *lo. cit.* quod tamen non faceret, si suggereret vni parti specialiter aliquid pertinens vel ad ius vel ad factum, 3. Quia aliàs ex vna parte incredibile erit onus Iudicibus, si attendere debeant non tantùm ad allegata & probata, sed etiam ad ea, quæ allegari & probari à litigantibus possunt: ex altera verò parte parùm honorificum est reipublicæ, & multùm ciuibus exosum, in omnibus publicis sententijs semper priuatos affectus

fectus

fectus esse timendos; si enim Iudex, qui Reipublicæ personam gerit, ab allegatis & probatis deflectere, & ex priuata notitia partibus fauere, & suggerere varia ad causæ elucidationem possit, quotus quisque erit, qui æquè pro vtrisque laborabit, & non humano frequenter & speciali affectu in hanc potius, quàm illam causam roborandam declinabit? certè iure istud timeri semper potest. Adhæc cum in multis locis in eadem causa plures sint Iudices, si ex his senatorijs viris iste ex priuata sua notitia huic, ille alteri parti meliora fundamenta suggerere possit, quæ erit confusio? & quis modus tandem & finis litis componendæ?

Ad rationem in oppositum dicimus, Iudicem omnibus modis veritatem inquirere debere in allegatis & probatis, & curare, ne falsitas in his lateat: minimè verò debere Advocatum agere, & omnes fibras causæ rimari, quid pro vtraque parte litigantium afferri possit; quia finis Iustitiæ humanæ non est veritas facti absolutè, sed veritas facti publica homini, ut constat ex ratione S. Thom. suprâ adducta. Atque ex his patet contra Baldellum, neque charitatem permittere talem suggestionem, cum res ista sit magni momenti, & in præiudicium graue alterius partis, si ex priuata Iudicis notitia & suggestionem alteri parti facta publica scientia per allegata & probata auertatur.